

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. V. In extrema necessitate sufficit Confessio unici peccate venialis in particulari, immò peccati solùm in communi, his aut similibus verbis;
Peccavi & pero Absolutionem. Quidni possit, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

dem in genere aliquo subalterno dixerit, sed solam in communi: Peccavi, & per Absolutionem; negant Aliqui Absolutionem valere: ego cum communi sententia dico:

CONCLUSIO V.

In extrema necessitate sufficit Confessio unci peccati venialis in particulari, immo peccati solum in communi, his aut similibus verbis: Peccavi & per Absolutionem. Quidni possit, & debeat absolvi ad quodcumque signum externum Con- tritionis?

Excusant Aliqui infirmum ab integritate materiali Confessionis, quando ob gravitatem morbi, indispositionem capitis &c. non fert longum examen, nec sine magna difficultate & notabili defatigatione potest omnia explicare, tametsi à Confessario adjutus: quanto magis, si physice impotens est, & jam jam creditur moriturus? Et verò, nulla est ratio prudenter dubitandi de prima parte Conclusionis, cum unicum peccatum veniale sit materia sufficiens & certa (secundum communem sententiam) valida & licite Absolutionis.

Perinde autem est, sive necessitas proveniat ex parte infirmi, sive ex parte Confessarii; v. g. si Confessarius creditur moriturus ante finem integre Confessionis, & non adsit alius, cui infirmus ante mortem possit integrè confiteri, tametsi velit. Sin autem adsit alius, cui commodè possit integrè confiteri, dubitatur, an tunc prior Sacerdos possit absolvere à peccatis auditis? Aliis affirmantibus, Quibusdam negantibus.

Affirmantes pro fundamento allegant difficultatem iteratæ Confessionis eorumdem peccatorum, quæ ipsis videtur sufficiens causa dimidiandi Confessionem. Sed contrarium videtur Negantibus, & probant à simili: quia (inquiunt) Illi, qui asserunt Superiorem posse audire sola reservata, & absolvere ab illis, addunt tamen, debere postea Confessionem integram fieri de omnibus apud alium Confessarium. Respondeo; illam additionem apud me esse falsissimam, supposito quòd Superior sacramentaliter absolverit, & validè à peccatis reservatis, de quo alibi tractavimus.

Probant secundò ab alio simili: si accedat ad me penitens, & dicto uno atque altero peccato advertam, me illius idioma capere non

posse, non debeo illum à peccatis jam dictis absolvere; sed, juxta communem usum, debeo illum remittere ad alium Confessarium, illius lingue gnarum, nisi aliquid aliud obstat. Item, si penitens dictis multis peccatis non reservatis, dicat postea unum reservatum, non debeo, aut possum ipsum absolvere à non reservatis, præcisè ne iterum cogatur ea confiteri; quia penitens exponit se illi periculo, dum incipit confiteri.

Ideo hanc sententiam docet Lugo disp. 17. n. 4. Quæ indubiè probabilis est, immò videtur probabilior propter secundum simile, ad quod contrariæ partis Auctores non respondent; nec video quid responderi queat, nisi absolute negando talem usum.

Ad tertium simile respondet Arriaga disp. 36. n. 9. Eo casu Sacerdos ratione reservatorum agnoscat, se non habere potestatem absolvendi validè: quid ergo mirum, si non absolvat? In nostro autem casu non est e ratio, cum supponamus eum habere integram jurisdictionem. Confirmo; quia in casu quæstionis videntur Auctores docere, estò illicite, validè tamen dari posse tunc Absolutionem; at in casu de reservatis, si audito reservato daret Sacerdos Absolutionem, profectò ea esset invalida: est ergo disparitas inter utrumque. Hæc ille.

Sed contra: qui compulsus necessitate, v. g. communicandi, confitetur reservata & non reservata inferiori, validè absolvitur, à non reservatis. Si ergo aliquando invalidè absolvitur, est propter indispositionem, quia non habet justam causam dimidiandi Confessionem; & ideo mortaliter peccat, petendo Absolutionem à solis non reservatis, quando commodè potest accipere Absolutionem ab omnibus. Unde invaliditas in hoc casu non oritur ex defectu jurisdictionis (nisi respectu peccati reservati, quod indubiè tenetur rursùm confiteri) sed ex defectu dispositionis (sicut dixi) adeoque si penitens procedat bonâ fide, & Confessarius bonâ vel malâ fide absolvat à peccatis non reservatis quantum potest absolvere, Absolutio erit valida à peccatis non reservatis: per consequens non erit obligatio iteratæ Confessionis illorum peccatorum.

Et consimiliter, si infirmus in casu quæstionis non habeat justam causam dimidiandi suam Confessionem (ut Cardinalis existimat) neque ipse validè absolveretur, non defectu jurisdictionis, sed dispositionis, utpote peccans mortaliter, dum petit Absolutionem dimidiatam, ubi sine notabili incommodo potest habere integram.

Sin autem justam habeat causam dimidiandi (ut probabile putat Arriaga supra n. 10.) nil mirum si validè, immò & licite absolvatur. Porro quòd sit justa causa, probatur à simili: quia occupationes Superiorum sunt justa causa, si

Eam docet Lugo.

95. Respondit Arriaga.

Refutat.

96.

Arriaga putat sententiam affirmativam probabilis, & probat eam à similibus.

secundum Aliquos, absolvendi à solis refer-
vatis, remisso penitente pro Absolutione
aliorum peccatorum ad inferiorem; uti etiam
magnus concursus prementium se pro Confes-
sione, apud Nonnullos, est iusta causa dimi-
diandi Confessionem: ergo similiter difficul-
tas iteratò confitendi eadem peccata.

Verùm, sicut hæc similia sunt valde incerta,
& à plerisque negantur; & precipue illud
ultimum de magno concursu: ita valde incertum,
an illa difficultas sit causa sufficiens; &
ideo non facile dimidianda Confessio, quando
finè alio incommodo, quàm iteratè Confes-
sionis, potest infirmus integrè confiteri. Sinè
alio (inquam) incommodo: nam si diutius,
quàm par est, deberet carere hoc Sacramento;
Sacerdos moriturus posset validè & licitè ab
auditis absolvi; nam illa est causa legitima
faciendi Confessionem non materialiter inte-
gram, inquit Lugo suprà.

Si autem à me queritur, quid consilii, aut
quid facti opus, quando Sacerdos cepit au-
dire Confessionem ægroti, vel etiam lani, &
distulit perficiendam alterà die, si eum tunc
inveniat sensibus destitutum? Respondeo:
sinè scrupulo eum absolvat, dummodò non
constet eum mutasse voluntatem; quæ mutatio
hàud facile potest præsumi in illo articulo. Ita
Lugo suprà n. 6. cum Aliis, quos citat. Con-
sonat Dicastillo disp. 9. n. 741. & Arriaga
suprà n. 11. Ratio à fortiori patebit ex di-
cendis infra de Absolutione moribundi qui
solum Catholicè vixit.

Venio ad secundum partem Conclusionis,
quando infirmus non potest ullum determi-
natum peccatum exprimere, nequidem in
genere aliquo subalterno, v. g. luxuriam,
injustitiam &c. immò non potest dicere, se
mortaliter peccasse; sed solummodò, se pec-
casse. Atque in hoc casu Multi, quos refert
Lugo suprà. n. 7. negant infirmum posse
absolvi. Fundamentum est, quòd illa non sit
Confessio (quæ tamen est quasi materia essen-
tialis hujus Sacramenti) quia non dat noti-
tiam Confessario, quam antea non habuit;
sciebat enim ipsum esse peccatorem, eum
scriptum sit 1. Joan. 1. v. 8. Si dixerimus quo-
niam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus,
& veritas in nobis non est. Et Jacob. 3. v. 2. In
multis offendimus omnes.

Hinc Conc. Trident. sess. 14. c. 5. *Constat
Sacerdotes iudicium hoc incognitâ causâ exercere
non potuisse; neque aequitatem quidem illos in pœnis
imponendis servare potuisse, si in genere dumtaxat,
& non potius in specie ac sigillatim sua ipsi peccata
deklarassent.* Igitur rectum iudicium (quale
debet esse Absolutio) postulat cognitionem
causæ in particulari: actiones quippe versari
debent circa particularia. Jam autem Absolu-
tio in casu quæstionis non versatur circa ali-
quod particulare peccatum; & ideo nullum

directè remittitur, sed omnia rursus subjeti-
enda sunt Clavibus Ecclesiæ in specie ac sigil-
latim, ut sic directè remittantur. Ergo prior
Absolutio invalida; nam semper debet homo
absolvi ab aliquo peccato directè, ut indirectè
absolvatur à reliquis, quæ non dicit. Ex quo
patet disparitas inter Confessionem unius tan-
tùm peccati in particulari, cæteris ex iusta
causa tacitis, & Confessionem peccati in com-
muni.

Si dixeris: Absolvitur directè ratio peccati
in communi, seu ratio generica peccati. Con-
trà: vel illa ratio est aggregatum ex omnibus
rationibus particularibus; & hoc non, quia
sic omnia peccata essent directè remissa, nec
esset obligatio illa iterum confitendi: vel est
aliqua pars metaphysica illius peccati; at ne-
que hoc dici potest, quia Deus si remitteret
directè adulterium sub ratione tantùm gene-
rali, retineret adhuc totam aversionem ab illo
peccato sub ratione specifica, adeoque tantum
jus, quantum antè: nam gravitas specifica
adulterii includit rationem communem offen-
sæ divinæ; nisi dixeris posse manere speciem
destructo genere, hominem destructo animali,
quod est manifestè impossibile. Putas, quia
qui confitetur rationem specificam adulterii,
non confitetur rationem peccati in communi?
Non est sapientis hoc putare. Quomodò ergo
ratio in communi directè fuit absoluta? Nam
quod semel directè absolutum est, non oportet
amplius confiteri.

Hæc sunt præcipua fundamenta istius opi-
nionis, quæ hodie, meo iudicio, vix est pro-
babilis, tum propter auctoritatem Ritualis
Romani Tit. de Sacramento Penitentia, ubi sic
dicitur: *Si inter confitendum, vel etiam an-
tequam incipiat confiteri, vox & loquela ægroti di-
scipiat, nubiis & signis conetur Sacerdos quoad fieri
potest peccata penitentis cognoscere; quibus utcumque
vel in genere, vel in specie cognitis, vel etiam, si
confitendi desiderium, sive per se, sive per alios osten-
derit, absolvendus est; tum propter alias aucto-
ritates, quas videre poteris sect. 7. concl. 4.
ubi de Confessione facta absenti.*

Ratio ergo Conclusionis nostræ est volun-
tas Christi, ita instituentis Sacramentum Pen-
itentia, ut possit validè illis administrari,
qui eo modo, quo possunt, confitentur sua
peccata, sive in genere dumtaxat, quando de-
claratio in specie & sigillatim est physice aut
moraliter impossibilis; sive potius in specie &
sigillatim, quando nihil obstat. Hanc volun-
tatem colligimus ex communi praxi Ecclesiæ,
& unanimi consensu DD. paucis exceptis
quos citat Diana p. 3. tract. 3. resol. 1.

Nec difficile erit latifacere eorum funda-
mentis suprà allegatis. Nam ad primum Re-
spondeo unico verbo: talis Confessio est vera
materia, aut quasi materia Sacramenti Peni-
tentia; est enim dolorosa sui ipsius accusatio
de pec-

97.
sed quis
que incerta
fuit,

Resolutio
alicujus ca-
sus.

Lugo.
Dicastillo.
Arriaga.

98.
Probat
oppositum
2. part.
Conclasi.

Lugo

1. Joan. 1.

Conc. Trid.

Sec
de pecca
reficit sta
potest in
rit ipsu
fiverit
Nonne
aliquis
dubiè.
Et si
cufatio?
punire, c
fationis.
tali, est
peccatore
cie ac sig
liter absc
viâ accu
Confessari
confessâ,
fessionem
nere?
Quid f
rat tamen
lis etiam
tiâ Absol
damnatio
peccaverit
Christum
plis post
ut nond
(inquam
calibus,
fufcipi.
ticulo m
generalit
convenie
101.
Assent
gnitâ cau
le requir
sigillatim
sufficit
alia mag
Consequ
lutio, q
ticulari
impoten
Adverfa
Dices
faltem a
minare
casu Con
bavimus
102.
Resp
parte de
casu Co
mitti co
clesiæ;
in speci
cum ob
cie & fi
mental

Solvitur.

Respondeo N. C. Cur enim, sicuti Confessio peccatorum in specie & sigillatim, est signum externum Contritionis; quæ per se insensibilis est; ita signum externum Contritionis non poterit esse vera Confessio peccatorum in genere, salvâ distinctione Confessionis à Contritione? Siquidem entitas Contritionis planè distinguitur ab illo signo externo, quod habet rationem Confessionis, adeoque quamvis sensibilitas unica sit, servit tamen ad reddendam sensibilem utramque partem, scilicet Contritionem internam, & Confessionem externam.

Patet: quia Contritio, quæ est quasi materia hujus Sacramenti, principaliter significat internum animi dolorem, ut colligitur ex Trident. sess. 14. c. 4. ubi definitur: *Animi dolor ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero*; nullâ factâ mentione alicujus signi externi. Ergo licet quodlibet signum externum Contritionis foret vera Confessio peccati in genere, adhuc manebit Confessio, scilicet signum illud externum, distincta pars à Contritione, quæ per se est actus internus.

Majorem difficultatem habet hæc doctrina, quando signum externum Contritionis ponitur sine ordine explicito ad Claves vel ad Confessionem: tunc enim negat Suarez posse conferri Absolutionem. Subscribo ejus verba: Est attentè observandum, non satis esse adhibere signa Contritionis (quod fortè voluit Abulensis suprâ) sed necessarium esse illa adhibere in ordine ad Claves: quia Contritio vel manifestatio ejus per se non est sufficiens materia Sacramenti Pœnitentiæ; sed quatenus informat Confessionem aliquam, cum qua perficitur accusationem sacramentalem: & hoc est exhibere signa in ordine ad Claves. Unde quantumvis infirmus se ostendat devotum & contritum, si nullam fecit mentionem Confessionis, & in eo statu sensum amittat, non potest sacramentaliter absolvi, quia illa Contritio non est relata ad Claves, neque ibi intervenit aliqua Confessio etiam generalis & in absentia. At verò cum exhibet illa signa petendo Confessionem, seu vocando Sacerdotem, jam est materia sufficiens. Hæc ille.

Quæ licet vera essent, quando quis sano corpore, nihil de mortis periculo suspicans, talia signa adhiberet, putâ pugno pectus suam pulsaret, aut suspirans oculos in cælum tolleret, vel respiceret aliquam imaginem crucifixi &c. immò Confessionem generalem faceret, v. g. Sacerdos in Missa, aut minister Missæ; equidem in casu Conclusionis, id est, in extrema necessitate seu articulo mortis, non est ratio dubitandi, quin similia signa à moribundo ordinentur ad sacramentalem Absolutionem: nam unusquisque præsumitur in tali statu desiderare certissimum remedium salutis

animæ suæ, quale est Absolutio sacramentalis. Ita censet Layman Theol. Mor. l. 5. tract. 6. c. 8. n. 4. Et ante ipsum (teste Dianâ, p. 3. Dianæ tract. 3. resol. 2.) docuerat Joannes Chapeavilla tract. de Sacramentis ministrandis tempore pestis, c. 3. q. 11.

Quærit hic Auctor, an Parochi teneantur absolvere infirmos signa Contritionis ostendentes? Et respondet, teneri absolvere sub conditione; quia (ait ille) in casu extreme necessitatis, in quo versantur, non requiritur expressa, sed sufficit tacita petitio Confessionis. Et probatur primò auctoritate D. Augustini serm. 44. *Tundatur (inquit) pectus, ut arguatur quod latet in pectore, ut evidenti pulsus oculum castigetur peccatum*; reddit enim rationem, quare, qui audiunt, *Confiteor*, tundunt pectus, scilicet ut manifestent peccatum, & sic illud castigent. At hujusmodi manifestatio peccati est Confessio, saltem tacita, ad ejus remissionem: ergo in illis signis reperitur Confessio.

Secundò: signa Contritionis manifestant Contritionem de peccato, quia aliter non essent ejus signa: ergo manifestant peccatum ut remittatur; Contritio enim est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso.

Tertiò: quia in illo articulo signa illa fieri non solent, nisi ad manifestationem peccatorum quæ pungunt conscientiam, & quorum remedium quaeritur medicinâ Pœnitentiæ: vult enim existens in illa necessitate declarare signis illis Contritionis, quod non potest voce, quâ libenter (si posset) Confessionem peteret: nam videmus etiam maximos peccatores, si vel unicum verbum proferte possint, ardentissimè illo tempore efflagitare Confessionem.

Nec valet dicere; quòd in illis signis Contritionis sit inclusa aliqua peccatorum Confessio, sed non illa, quæ fit Sacerdoti, quæ sola est sacramentalis. Respondeo, etiam Sacerdoti faciendam contineri; qui enim petit Absolutionem verbis expressis vel signis Contritionis, non petit illam à laico, sed ab Ecclesia & ejus ministro, qui habet potestatem absolvendi peccata; atque adeò à Sacerdote: & ita idem est petere Confessionem vel Absolutionem verbis vel signis Contritionis, ac dicere: *Aliquis Sacerdos absolvat me à peccatis, quæ his verbis vel signis Contritionis manifestata in genere, meliori modo, quo nunc possum*. Hæc omnia Chapeavilla (inquit Diana suprâ) quæ ppi Confessarii in mente teneant, & illa in praxim me consulente & impellente deducant, absolvendo supradictos infirmos sub conditione.

Ego idem consulo, & ideo examino, & explicio prædictas probationes. Atque incipiendo à prima, non potui invenire sermone quem citat Chapeavilla; sed similia

106. Quid si signum externum Contritionis ponatur sine ordine explicito ad Confessionem? Negat Suarez infirmum absolvendum.

Oppositum censent Layman & Chapeavilla.

verba loquor...
cipio...
sonit...
peccatis...
Confiteor...
Confiteor...
tem peccatis...
tunc, &...
tum? E...
tuncio...
verbis...
peccatis...
non suffi...
solutione...
signis...
ut patet...
Quia...
adhibeat...
Deo; sic...
dit pecc...
Deo se e...
citando...
tam, ac...
autem fi...
bet illa s...
infirmus...
tunc sign...
solutione...
existimat...
missione...
let respon...
tertia pro...
Respo...
& detest...
posito non...
servandi...
fit præce...
mortis p...
in tali...
implicitè...
velle seu...
talem, &...
hic & n...
incertum...
peccata...
& certum...
fiderium...
& debeat...
bitio. Q...
mus cor...
dubio e...
aut form...
Nec...
quia irre...
mitteret...
positam...
enim pro...
tra eam...
si dubiu...
angustia...
tentia,

verba lego ferm. 8. de verbis Domini in principio. Hæc sunt genuina: Mox ut hoc verbum sonant leiora, secutus est etiam sonus transionis peccatoris vestri, audio scilicet, quod Dominus ait: Confiteor tibi Pater. In hoc ipso quod sonant Confiteor, peccata vestra turbastis. Tandere autem peccus quid est, nisi arguere quod latet in peccatore, & evidenti pulsu occultum castigare peccatum? Ergo, secundum Divum Augustinum, tuncio peccatoris est signum æquivalens illis verbis: Confiteor peccatum meum; ergo tuncio peccatoris est vera Confessio realis. Cur ergo non sufficiat, cum perinde sit ad validam Absolutionem, sive verbis propriè dictis, sive signis æquivalentibus penitens confiteatur, ut patet ex alibi dictis?

Quia (inquis) fieri potest, ut illud signum adhibeat ad accipiendam remissionem à solo Deo; sicut, qui nullo Sacerdote præsentè tuncio peccus suum; immò verbis confitetur Deo se esse maximum peccatorem, ut sic, excitando in se Contritionem Charitate perfectam, accipiat remissionem peccatorum. Jam autem fieri potest, ut quando infirmus exhibet illa signa, nullus adsit Sacerdos, aut certè infirmus non sciat ipsum adesse; ergo videtur tunc signa illa adhibere, non ut accipiat Absolutionem sacramentalem, quam pro tunc existimat impossibilem, sed ut recipiat remissionem peccatorum à Deo. Ergo non valet responsio Chapeavillæ, neque secunda & tertia probatio.

Respondeo: Contritio animi dolor est, & detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero; proinde observandi omnia præcepta divina. Cum ergo sit præceptum divinum confitendi in articulo mortis peccata, antea nunquam confessa, qui in tali articulo adhibet signa Contritionis, implicite significat, immò satis expressè, se velle seu desiderare Absolutionem sacramentalem, casu quo possibilis sit, est id ipse putet hic & nunc eam esse impossibilem. Cum ergo incertum sit, an infirmus non habeat aliqua peccata mortalia, antea nunquam confessa; & certum sit sufficere ad Absolutionem, si desiderium confitendi ostenderit, quidni possit, & debeat sub conditione absolvi? Non dubito. Quippe in illo periculo; etiam Baptismus conferri potest, & debet, quocumque dubio existente circa sufficientiam materiæ; aut formæ, vel etiam capacitatem subjecti.

Nec fit contra reverentiam Sacramenti: quia irreverentia materialis (si quæ aliàs committeretur) abstergitur per conditionem apostitam & extremam necessitatem: quod enim pro salute animarum institutum est, contra eam hædquaquam militare debet. Hinc si dubium est, an signa doloris orientur ex angustia morbi, an ex vera interiori penitentia, danda nihilominus erit Absolutio sub

conditione. Ita communiter Recentiores Lugo, Averfa, Dicastillo, Arriaga, Herincx.

Immo Dicastillo disp. 9. n. 768. existimat in casu præcedenti, quando videlicet constat illa signa oriri ex vera interiori penitentia, non esse necessarium verbis vel mente apponere conditionem, magis quàm dum infirmus accusat se de peccato in communi. Si enim (inquit) semel adstruamus, illud esse signum sufficienter significans penitentiam ordinatam ad Claves; non video, cur in ea Confessione potiùs, quàm in quibuscumque ordinariis Confessionibus debeat apponi aut exprimi conditio: Si possum; aut: Si es capax, ego te absolvo. Tota enim ratio, quæ est in aliis Confessionibus ordinariis, ut non impendatur Absolutio sub conditione, est: quia Confessarius absolutè judicat Confessionem & dolorem significatum per illam, esse ex parte penitentis materiam sufficientem ad Absolutionem. Ergo supposito, quòd tantumdem judicet prudenter absolutè in nostro casu; non est, cur sit sollicitus de adhibenda conditione. Hæc ille.

Et in fine ejusdem numeri addit: sive hæc dicat, sive non, ea conditio (si talis appellanda est) semper inest. Conditio autem quæ semper inest, nil plus operatur expressa, quàm si non apponatur & exprimat.

Sed contra, inquis: Ergo neque apponenda erit talis conditio; etsi dubitetur, an illa signa orientur ex vera interiori penitentia; etsi dubitetur de vita infirmi &c. Consequenter, quando dubitatur, an quis fuerit baptizatus, poterit absolutè rebaptizati hæc formà: Ego te baptizo &c. quia hæc conditio semper inest: Si es capax Baptismi; sive: Si nondum baptizatus es. Cur ergo Alexander III. cap. 2. de Baptismo statuit: De quibus dubium est, an baptizati fuerint, baptizantur (aliàs baptizentur) his verbis præmissis: si baptizatus es, non te baptizo; sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo &c. Ergo ex mente illius Pontificis non inest illa conditio: Si es capax Baptismi, quando quis simpliciter baptizatur per hæc verba: Ego te baptizo. Ergo similiter, quando quis simpliciter absolvitur his verbis: Ego te absolvo; non inest illa conditio: Si possum, vel: Si es capax.

Si respondeas cum Arriaga disp. 31. n. 39. Eo ipso, quòd penitens unum tantum peccatum, & illud sub dubio confitetur, intelligitur Sacerdos dando Absolutionem, respondere illi eo sensu, quo est confessus, hoc est, sub dubio dare Absolutionem, etiamsi exterius id non explicet verbis. Ergo similiter quando peccatum certum penitens dubiè confitetur, id est, quando Confessio est dubia, intelligitur Sacerdos sub dubio dare Absolutionem, etiamsi exterius id non explicet verbis;

Legs. Averfa. Dicastillo. Arriaga. Herincx. 110. Dicastillo existimat non esse apponendam conditionem.

111. Objectiones

cap. 2. de Baptismo

112. Responsiones

facramentali. l. 5. tract. 6. e Dianã p. 3. dicitur. annes Chapeavillæ. trandis tenuerunt. ritionis ostent. abfolvere sub. casu extreme. non requiritur. tio Confessio. ritate D. Augustini. ut evidenti pulsu. it enim ratio. Confiteor, tunc dunt. peccatum, & sic illa manifestatio. acita, ad ejus. gnis reperitur. nis manifestare. lter non esset. peccatum ut. nismi dolor, ac. o signa illa fieri. onem peccato. n, & quorum. Penitentia. ritate declarare. nd non possit. Confessionem. aximos peccat. oferre possint. gitare Confes. lis signis Con. atorum Con. acerdot, qua. eo, etiam Sa. qui enim peit. vel signis Con. o, sed ab Ec. ter potestatem. à Sacerdote. nem vel Abso. ntritionis, ac. me à peccatis. nis manifesta. um. Hæc com. uprà) que pti. illa in praxim. deducant, ab. sub condi. exarmino, & 108. Atque in. venire sermo. a; sed similia. verba

verbis; per consequens, quando probabiliter solum confitetur, probabilem tantum dare Absolutionem.

Impugnatur.

Contrà; eodem modo possum argumentari in casu Alexandri III. de Baptismo; quando offertur puer baptizandus, de quo dubitatur, an baptizatus fuerit, intelligi debet Sacerdos baptizare sub dubio, etiam si exterius id non explicet verbis; & tamen Pontifex præscribit verba exteriora; frustra, ut videtur, si conditio illa nil plus operatur expressa, quam non expressa.

113. Alia respōdo.

Respondeo; quidquid sit de Baptismo, qui in dubio hodie non solet conferri nisi sub conditione verbis expressa (ut constat ex Rit. Rom. Tit. de Sacramento Baptismi, ubi de forma Baptismi) Multorum sententia est, Sacramentum Pœnitentiæ in dubio posse conferri sub conditione mente tantum concepta, per quam satis excusatur minister à peccato irreverentiæ, quod indubie committeret, si cum materia aut forma dubia vellet absolute Sacramentum ministrare.

Dico: Cum materia aut forma dubia; quia (ut Plurimi docent) cum materia aut forma verè probabili, licet Sacramenta ministrare absolute & sine aliqua conditione, eodem modo, quo cum materia & forma certa. Et secundum hanc sententiam loquitur Dicastillo supra, ubi affirmat, non esse necessarium, verbis vel mente apponere conditionem, videlicet in tali casu, in quo verè probabile est Absolutionem valere.

114. Confessio peccati venialis in genere, per se, est sufficiens materia Absolutionis, etiam extra necessitatem.

Illud quasi pro coronide ad calcem hujus Conclusionis addiderim, quòd Confessio peccati venialis in genere, est per se sufficiens materia Absolutionis, etiam extra necessitatem; in eo, qui solum habet venialia: quia peccata venialia in sua specie non sunt materia necessaria Confessionis, & aliunde talis Confessio potest esse dolorosa accusatio de peccatis. Dico: In eo qui solum habet venialia; quippe qui habet peccata mortalia, debet ea exprimere in specie & sigillatim, ut patet ex Trident. sess. 14. c. 5. de quo alibi latius egimus.

Non est tamen hoc facile practicandum.

Non est tamen hoc facile practicandum (inquit Herincx part. 4. tract. 4. disp. 3. n. 67.) tum quia obstat usus communis, tum quia diverſi censent id non licere, etsi ego non videam ullum solidum fundamentum. Potest proinde generalis clausula, quæ pœnitentes sub finem Confessionis se accusant de omnibus peccatis, ad hoc servire, ut si fortè ferius dolor se non extendat ad levia & quotidiana, quæ pœnitens jugiter ac velut ex quadam consuetudine confitetur, nihilominus valida sit Absolutio, si adit dolor aliquis de peccatis se extendens saltem ad gravia aliquando commissa, in quibus etiam verificatur ista clausula. Hæc ille.

Ego autem (quidquid sit de illa clausula, quam approbat usus communis) video satis solidum fundamentum asserendi talem Confessionem non licere, scilicet usum contrarium Ecclesiæ; sicuti ex solo usu contrarium non licet confiteri scripto, quamvis aliquin per se illa Confessio sit sufficiens. Deinde aliud solidum fundamentum video, scilicet incertitudinem istius materiæ; non enim desunt, qui censent illam materiam non esse sufficientem, etiam in necessitate. Et quamvis (ut supra dixi) illa sententia hodie vix sit probabilis, equidem aliquam causam incertitudinem, præsertim quando facile potest exprimi aliquod peccatum in particulari; nam Absolutio instituta est per modum sententiæ, & Confessio per modum accusationis; porò sententia & accusatio per se requirunt fieri specificè ac determinatè de certa materia, quando sic fieri possunt. Jam autem (ut Multi satis solidè docent) oportet eligere partem tutiorem in administratione Sacramentorum præsertim accedente communi usu Ecclesiæ. Igitur sententia Suarii non caret solido fundamento.

Quæris, quæ sit illa sententia? Licet homo absolute non teneatur species peccatorum venialium confiteri, tamen supposito, quòd vult confiteri, teneatur ad exhibendam materiam omninò certam, si potest; & ideo debet aliquod peccatum veniale in particulari suo arbitrio confiteri. Ita Suarez disp. 23. sect. 1. n. 10. quem sequitur Aversa q. 10. lect. 16. Quærit denique dubitari potest.

Dicastillo verò disp. 9. n. 761. Eo ipso (inquit) quòd probabile sit, eam esse materiam sufficientem, & ex alio capite non esse necessariam materiam; non video cur non possit licitè eam adhibere tantum. In Sacramento enim, quæ nullo modo sunt de necessitate salutis, quale est de solis venialibus in tali casu, non videtur ita necessarium adhibere materiam omninò certam, ut obligetur quis sub culpa, maxime mortali. Nam ad hoc, ut quis prudenter operetur, satis est, quòd adhibeat materiam probabilem; hæc autem est valdè probabilis. Hæcenus Dicastillo.

Et numero sequenti addit: si hoc speculative verum est, etiam practicè erit verum. Tunc enim tantum ex re morali dicitur aliquid speculative quidem verum, sed non practicè, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi, quia aliqua contingat variatio. Quando verò omninò invariatur potest reduci ad praxim eà ratione, quæ consideratur in speculatione, si speculative verum est, practicè quoque verum ceteri debet. Quapropter, cum Confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculative censetur sufficiens, erit quoque practicè censenda talis. Hæc ille.

Sed Confessio exhiberi sufficiens repugnat jus non h forma B speculati men pra pugnat t militer exhibit eà uti ex Ecclesiæ lis in ge (ut docet bet pract eà uti, p Deino ter quos alibi) administ nisi aliqu xramento invalidè que nec irreverent materiam cessariis; parte, ne in Sacram possit effici charitati Sed etiam pr tionem licam r Contrit in absen tèm in a stante d vimus i in absen gnium q Cathol Respon C Coni m tu ni m S tu a Sed

Sed contrà: hoc est quod queritur, an Confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo, modo quo speculativè censetur sufficiens? Et quod non possit, probatur: quia repugnat in primis praxi communi Ecclesie; cuius non habetur ratio in speculatione; sicuti hæc forma Baptismi: *Baptizetur servus Christi* &c. speculativè sufficit in Ecclesia Latina; non tamen practicè, id est, non licet eà uti; quia repugnat praxi communi Ecclesie Latine. Similiter speculativè sufficit Confessio scripto exhibita; non tamen practicè, id est, non licet eà uti extra necessitatem; quia obstat praxi Ecclesie. Ergo similiter est Confessio venialis in genere speculativè censetur sufficiens (ut docet Suarez suprà) non ideo tamen debet practicè talis censeri, id est, non ideo licet eà uti, propter contrariam praxim.

Deinde, quia secundum multos DD. (inter quos Suarez in 3. p. disp. 16. sect. 2. & alibi) oportet in Sacramentorum omnium administratione sententiam tutiorem eligere, nisi aliquid obstat. Omnium (inquam) Sacramentorum: nam æqualis irreverentia est, invalidè ministrare Sacramentum liberum, atque necessarium. Unde si propter periculum irreverentiæ sit culpa mortalis, non adhibere materiam omninò certam in Sacramentis necessariis, dico; æqualem esse culpam ex hac parte, non adhibere materiam omninò certam in Sacramentis liberis, quamvis ex alia parte possit esse disparitas, putà ex parte virtutis charitatis aut iustitiæ.

Sed mittamus ista, & examinemus punctum principale huius loci, scilicet Absolutionem moribundi, qui præter vitam Catholicam nullum aliud dedit signum externum Contritionis, sive in præsentia Confessarii, sive in absentia. Quod addo; quia si dederit saltem in absentia, posse tutò absolvi, non obstante decreto Clementis VIII. diffusè probavimus sect. 7. concl. 4. Sin autem nequidem in absentia Confessarii dederit aliquod signum externum Contritionis, præter vitam Catholicam, queritur quid practicandum? Responso erit

CONCLUSIO VI.

Conditionatè poteris absolvere moribundum, sensibus destitutum, de quo aliud non constat, nisi quod Catholicè vixerit, maxime per frequentationem Sacramentorum post peccatum admissum: immò etiam ante peccatum admissum, v. g.

moribundum in duello vel fornicatione.

Inceptio ab ultima parte, videlicet: *Immò* 119. *etiam ante peccatum admissum* &c. quam, admissa primà parte, negat de Schildere in Syntaxis Conclus. 59. ibi: Primò, non sufficit vita Christianè acta ante peccatum admissum, qualis est moribundi in duello vel fornicatione.

Ratio est: quod solum commissum peccatum sit Confessionis materia, non committendum; duellista enim invalidè confiteretur, licet fateretur etiam explicitè, duellum à se committendum, adderetque post vulnus acceptum, se Contritionem elicitorum.

Nec refert, quod peccatori, si præsumatur attritus, confiteri possit Extrema Unctio, quam per vitam Christianam ante peccatum peractam se desiderare indicavit; nam Sacramentum Pœnitentiæ ex parte suscipientis non solum desiderium Absolutionis præteritum, & præsentem Contritionem requirit, sed etiam Confessionem materiæ sacramentalis, qualis sola est peccatum præteritum. Hucusque de Schildere.

Sed non est audiendus; nisi forte loquatur de tali duellista, qui nullum admisit peccatum ante vitam Christianè actam: nam si aliquod admisit, cur saltem istud in articulo mortis non censetur confiteri, veluti si non moretur in duello? Proinde cur non possit absolvi, supposità verà Contritione? Jam enim materia Confessionis non erit peccatum committendum, sed commissum; & aliunde impossibilis est Confessio illius duelli: adeoque ex hac parte non peccat, omitendo illam Confessionem. Atque hæc sit primà responsio.

Respondo II. Vita Christianè acta non habet rationem Confessionis, nisi in articulo mortis: ergo duellista moribundus non confitetur duellum committendum, sed commissum. Antecedens patet: quia non significat desiderium Absolutionis nisi pro articulo mortis, quando particularis Confessio censetur impossibilis; jam autem non habet rationem Confessionis, nisi in quantum est signum voluntatis confitendi, ut patebit ex dicendis pro prima parte Conclusionis; ergo vita Christianè acta non est Confessio, nisi in articulo mortis de peccatis antea commissis.

Respondo III. Licet nullus possit confiteri peccatum antequam sit commissum, ut pro tunc absolvatur; quidni tamen possit confiteri peccatum futurum, ut pro tempore futuro absolvatur?

Quia (inquis) non datur in Ecclesia aliud quod remedium, institutum pro delendis peccatis futuris. Respondo: probabiliter tale remedium est Baptismus; quia (teste Paludano

Yuu dano

illa clausula, video satis talem Contritionem in contrarium ario Ecclesie nvis aliquin ens. Deinde ideo, scilicet non enim deam non esse. Et quamvis hodie vix sit aulat incerti- cile potest ex- culari: nam im sententia, tionis; porò equitur fieri certa materia, item (ut Mueli ligere partem sacramentorum usu Ecclesie, solido funde-

licet homo peccatorum ve- positio, quod pendam mate- & ideo debet particulari suo sp. 23. sect. 1. 10. lect. 163.

761. Eo ipso am esse in- capite non esse video cur non tum. In Sacra- iunt de neces- venialibus in- rium adhibere obligetur quis Nam ad hoc, ut est, quod ad- hæc autem est castillo.

si hoc specula- è erit verum. rali dicitur ali- , sed non pra- ulatione consi- in praxi, quin ndo verò om- ad praxim eà ulatione, si spe- uoque verum Confessio ve- hiberi eo mo- ufficiens, erit Hæc ille. Sed

Oppositum ultime para- tis Conclus. docet de Schildere.

120. Prima res- ponsio.

120. Prima res- ponsio.

Secunda res- ponsio.

121. Tertia res- ponsio.